

YTTRANDE
2017-04-19

Dnr 102-2016/5971

Justitiedepartementet
ju.L2@regeringskansliet.se

Betänkandet Ett modernare utsökningsförfarande (SOU 2016:81)

Justitiedepartementets dnr Ju2016/08502/L2

Lantmäteriet tillstyrker utredningens förslag men anser att det finns några ottydligheter i förslaget som behöver tillrättaläggas samt även frågor som inte behandlats men som bör beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Yttrandet är avgränsat till att i första hand avse den del av betänkandet som avser verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut, avsnitt 4.3.2. Förslaget innebär att förvaltningsmyndigheters beslut alltid ska kunna verkställas när de har vunnit laga kraft, förutsatt att beslutet utgör myndighetsutövning och avser betalnings skyldighet.

På sidan 25 i sammanfattningen av vad som föreslås i fråga om en effektivare ordning för verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut anges kategoriskt att ett beslut att utfärda en faktura är ett beslut som inte innebär myndighetsutövning, inte får laga kraft och inte kan bli föremål för överprövning av domstol. Det är inte korrekt beträffande lantmäterimyndigheternas beslut om debitering av förrättningskostnader (räkningar) enligt förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar. Lantmäterimyndighetens utfärdande av en sådan faktura utgör ett förvaltningsbeslut i den mening som avses i 3 kap. 1 § första stycket utsökningsbalken (till skillnad från vad som gäller beträffande fakturor som t.ex. rör avgifter för kopior av allmänna handlingar enligt avgiftsförordningen [1992:191]). Fakturan kan överklagas inom tre veckor från den förfallodag som anges i fakturan, 15 kap. 6 § tredje stycket fastighetsbildningslagen (1970:988), och beslutet kan följaktligen få laga kraft. Att lantmäterimyndigheten ändå måste skaffa sig en särskild exekutionstitel är otillfredsställande. Betänkandets förslag välkomnas och tillstyrks därför.

Lantmäteriets division Fastighetsinskrivning beslutar, i egenskap av inskrivningsmyndighet, i inskrivningsärenden och förslaget är av intresse för de expeditionsavgifter som Lantmäteriet beslutar om enligt 21 § inskrivningsförordningen (2000:309). Enligt 22 § andra stycket framgår att expeditionsavgift ska betalas inom en månad från den dag då faktura avsändes eller en expedition färdigställdes. Vidare framgår i tredje stycket att i ärenden där stämpelskatt tas ut ska expeditionsavgift betalas inom den tid som enligt 31 § lagen (1984:404) om stämpelskatt

Lantmäteriet

Lantmäteriet, 801 82 Gävle

Besök: Lantmaterigatan 2 c, Gävle Tfn växel: 0771-63 63 63

E – post: Lantmateriet@lm.se, internet: www.Lantmateriet.se

vid inskrivningsmyndigheter (stämpelskattelagen) gäller för inbetalning av stämpelskatt. Av 24 § inskrivningsförordningen framgår att ett beslut om expeditionsavgift får överklagas hos Skatteverket inom ett år från den dag då avgiften betalades.

Nuvarande reglering innebär att Fastighetsinskrivningens beslut om expeditionsavgifter inte vinner laga kraft förrän efter att avgifterna har betalats. Till följd av detta kommer expeditionsavgifterna inte att bli verkställbara med stöd av förslaget i betänkandet. Av sidorna 117-118 framgår att vissa författningar som inneburit att myndighetens beslut får verkställas, har upphävts.

Tidigare fanns i 22 § inskrivningsförordningen stöd för att expeditionsavgifter var direkt verkställbara efter att tiden för betalning löpt ut. Den 1 januari 2009 ändrades lydelsen av 22 § inskrivningsförordningen. Ändringen innebär bl.a. att stödet för direkt verkställighet togs bort och får i den delen anses ha skett av oklar anledning.

För Fastighetsinskrivningens del innebär utredningens förslag om verkställighet att Lantmäteriet behöver en särskild författning som ger stöd för att beslutet om expeditionsavgift får verkställas innan det har vunnit laga kraft.

Frågan är då om förutsättningarna för ett sådant undantag är uppfyllda eller inte. Enligt betänkandet är en övergripande utgångspunkt att det ska finnas ett särskilt behov av att en fordran ska kunna drivas in effektivt, samtidigt som det måste finnas en garanti för att rättssäkerheten upprätthålls. Masshantering av mycket vanligt förekommande ärenden omnämns som ett argument för att få till stånd en författning som innebär ett undantag från huvudregeln. Beslut som fattas genom att myndigheten tillämpar fastställda taxor eller avgifter nämns som ett exempel på när besluten inte är kontroversiella ur rättssäkerhetssynpunkt (sidan 132). Lantmäteriets uppfattning är att Fastighetsinskrivningens expeditionsavgifter är av sådan art att undantag bör vara möjligt enligt förslaget. Avgiftens storlek och tiden för betalning följer direkt av inskrivningsförordningen. Det rör sig dessutom om ett stort antal ärenden där frågan om expeditionsavgiften får anses vara okontroversiell. Vidare är stämpelskatten direkt verkställbar enligt 35 § stämpelskattelagen och det förefaller naturligt att fordran på stämpelskatt och expeditionsavgift kan överlämnas för indrivning vid ett och samma tillfälle. I synnerhet som båda fordringarna framställs i en och samma faktura och har samma förfalldatum. Expeditionsavgifterna har tidigare varit direkt verkställbara och då hanterats tillsammans med fordran på stämpelskatt.

Förslaget innebär ändå en osäkerhet för Fastighetsinskrivningen. Det innebär inte att expeditionsavgifterna får verkställas. Det är heller inte uppenbart att ett framtida förslag till undantag i lag eller förordning beträffande Fastighetsinskrivningens expeditionsavgifter skulle medges. Betänkandet anger att undantag kan ske i lag eller förordning men lämnar inte några exempel eller förslag till hur ett sådant undantag ska vara utformat.

Lantmäteriet hemställde under 2015 hos regeringen dels om ändringar i förordningen om avgifter vid lantmåteriförrättningar, dels (tillsammans med Kronofogdemyndigheten) om ändringar i inskrivningsförordningen, så att beslut om förrättningskostnader i lantmåteriförrättningar respektive expeditionsavgifter i

inskrivningsärenden skulle kunna drivas in genom verkställighet enligt utsökningsbalken (jfr not 6 på sidan 118 i betänkandet). Förslagen återtogs emellertid senare i avvaktan på förevarande betänkande. Oavsett om betänkandets förslag blir verklighet finns det skäl för Lantmäteriet att på nytt ta initiativ till de författningsändringar som behövs för att expeditionsavgifter i inskrivningsärenden ska bli direkt verkställbara. Sådana skäl föreligger också beträffande beslut om debitering av förrättningskostnader i lantmäteriförrättningar, eftersom det inte står klart när, eller ens om, betänkandets förslag kommer att genomföras.

Avslutningsvis innehåller betänkandet förslag om att utmönstra vissa etablerade begrepp, exempelvis exekutiv försäljning. Lantmäteriet har inte någon erinran mot förslagen i sig men vill poängtera att sådana ändringar kommer att kräva omfattande följdändringar i ett flertal författningar. Lantmäteriet berörs särskilt av innehållet i jordabalken.

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Bengt Kjellson. Föredragande har varit tf. sektionschefen Axel Berg. I handläggningen har även biträdande generaldirektören Anders Lundquist, stabsjuristen David Fridh och verksamhetsjuristen Hanna Sörendal deltagit.

Bengt Kjellson

Axel Berg